

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.45.013/2026/6.

A tanács tagjai: Dr. Magyarfalvi Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Farkas Katalin bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Varga Eszter bíró

Az I. rendű felperes: felperes1

(cím1)

A II. rendű felperes: felperes2

(cím2)

A III. rendű felperes: felperes3

(cím3)

Az I-III. r. felperések képviselője: Dr. Sipka Péter ügyvéd

(cím4)

Az alperes: Országos Rendőr-főkapitányság

(cím5)

Alperesi képviselő: Dr. Jakab Zoltán Gábor kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az első fokon eljáró bíróság neve és határozatának száma: Debreceni Törvényszék
1.K.700.586/2021/146. számú ítélete

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.700.197/2025/4. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.700.197/2025/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Debreceni Törvényszék 1.K.700.586/2021/146. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek fejenként 211.667 (kettőszáztizenegyezer-hatszázhatvanhét) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett 145.876 (száznegyvenötezer-nyolcszázhetvenhat) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek jogelődje, néhai ... (a továbbiakban: felperesek jogelődje) 1984. december 1. napjától állt hivatásos szolgálati jogviszonyban a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: munkáltató), amelynek keretében a ...1 állományában – általános iskolai végzettséggel – járőr beosztásban foglalkoztatták. 1991. október 25-én a felperesek jogelődjét szolgálatteljesítés közben a járőrtársa figyelmetlenségből meglötte, ezzel a hasüregbe hatoló, a máj, a nyombél és az epehólyag területét is érintő sérülései keletkeztek, amelyek a későbbiekben sérvesedést, ágyéki csontvelő- és csigolyagyulladás, gerinccsatorna szűkületet, izomállomány vesztést, érzésvesztést, mérsékelt fokú bénulást és a bal alsó végtagban maradványállapotot idézett elő. A szolgálati kötelemekkel összefüggő baleset kapcsán a felperesek jogelődjének maradandó egészségkárosodása és 67%-os mértékű össz-munkaképességcsökkenése keletkezett, ezért szolgálati jogviszonya 1993. április 30-án rokkantsági nyugállományba helyezésére tekintettel megszűnt; részére rokkantsági nyugdíjat, majd – a munkaképesség mértékének a jogszabályi rendelkezések módosítása folytán bekövetkező változása miatt – baleseti és rendszeres szociális járadékot folyósítottak; 2015-től rehabilitációs ellátásban, 2016-2018. között rokkantsági ellátásban részesült. A felperesek jogelődjénél a perbeli balesettel összefüggésbe nem hozhatóan 2009-ben, 2015-ben, majd 2019-ben és 2020-ban újabb, további egészségkárosodást eredményező betegségeket állapítottak meg. A felperesek jogelődje a baleset bekövetkezte utáni években és később sem létesített újabb foglalkozási jogviszonyt, ebből eredően jövedelme nem volt.

[2] A felperesek jogelődje a balesetet követően kártérítési eljárást indított, amelynek eredményeként a Debreceni Munkaügyi Bíróság az 1997. április 9-én kelt 2.M.296/1995/40. számú ítéletével – más kártérítési összegek mellett – keresetvesztéségi járadék megfizetésére kötelezte a munkáltatót. A járadék felemelését a felperesek jogelődje több alkalommal kezdeményezte, mely eljárások alapján a bíróság utoljára 2005. augusztus 1-jétől kezdődően, időbeli korlátozás nélkül, havi bruttó 84.342 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

[3] A felperesek jogelődje 2018-ban a keresetvesztéségi járadék felemelése iránt terjesztett elő kérelmet az alperesnél a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 252. § (2) bekezdésére hivatkozással, amely alapján az alperes a 2020. március 26-án kelt 29000-124/43-13/2018. Ka. számú határozatával (a továbbiakban: határozat) a 2015.

november 1. napjától 2018. december 1. napjáig terjedő időszakot alapul véve 146.856 forint kártérítést állapított meg és fizetett ki. Az alperes a határozatban az utolsó szolgálati beosztás alapján meghatározta a 2015. július 1. napjától, 2016. január 1. napjától, 2017. január 1. napjától és 2018. január 1. napjától az illetmények emelkedése folytán járó illetmények összegét, majd megállapította, hogy a felperesek jogelődje a 2015-ös és 2017-2018-as években – a kifizetett társadalombiztosítási ellátásokat is figyelembe véve – a vélelmezett illetményénél mint elmaradt jövedelemnél magasabb összegű jövedelmet érhetett volna el, amennyiben kárenyhítési kötelezettségének eleget tesz, és legalább a garantált bérminimumnak megfelelő összegű jövedelmet eredményező, munkavégzéssel járó jogviszonyt létesít; erre figyelemmel ezekre az évekre a keresetveszteségi járadék-különbözet iránti igényét nem találta megalapozottnak. A 2016-os évben ugyanakkor – kárenyhítési kötelezettsége teljesítése esetén is – a vélelmezett illetményénél mint elmaradt jövedelemnél havonta 12.238 forinttal alacsonyabb összegű jövedelmet ért el, ezért erre az évre az alperes 12 x 12.238 forint összegű keresetveszteségi járadék-különbözet alapján 146.856 forint kártérítést állapított meg.

[4] Az alperes határozatával szemben a felperesek jogelődje 2020. április 30-án keresetet terjesztett elő, ezt követően – 2020. június 5-én – elhunyt. A félbeszakadás után az eljárás a felperesek mint örökösök perbelépésével folytatódott.

A kereset és a védirat

[5] A felperesek módosított keresetükben a 2015. november 1-től 2018. december 31-ig tartó időszakra személyenként 1.458.763 forint kártérítés és annak késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[6] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte, amit utóbb annyiban módosított, hogy a felperesek követelését mindösszesen 1.830.891 forint erejéig elismerte. Az alperes a keresetet azért tartotta nagyjából megalapozatlannak, mert a felperesek nem igazolták, hogy jogelődjük az öt terhelő kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. Erre vonatkozóan kérte figyelembe venni a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal által a 2015-2018-ig terjedő évekre elkészített, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatain alapuló, a megye munkaerőpiaci helyzetéről szóló kimutatást, amelynek adatait figyelembe véve megállapítható, hogy voltak olyan betölthető munkakörök, amelyekben a felperesek jogelődje elhelyezkedhetett volna.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest jövedelempótló kártérítés címén személyenként 1.458.763 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte a Hszt. 241. § (1)-(3) bekezdéseire, 242. § (1) bekezdésére, 243. § (1) bekezdésére, 244. §-ára, 245. § (1)-(6) bekezdéseire, 248. § a)-f) pontjaira, 249. § (1)-(3) bekezdéseire, 250. §-ára, 251. § (1)-(4) bekezdéseire, 252. § (1)-(2) bekezdéseire, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III. 19.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) rendelkezéseire hivatkozással.

[8] Az elsőfokú bíróság a kárenyhítési kötelezettség teljesítését az eset összes körülményének, így az objektív kárfelelősséggel tartozó, de annak megtérítése alól mentesülni kívánó alperes által bizonyított tények, valamint a felperesek jogelődje életkorának, egészségi állapotának, lakóhelyének, családi viszonyainak mérlegelésével ítélte meg. Az alperes részéről a kárenyhítési kötelezettség megszegésére vonatkozó pusztá hivatkozást nem tartotta elegendőnek, szükségesnek találta azon tényeket, körülmények megjelölését is, amelyek az alperes hivatkozását alátámasztják, állítását bizonyítják.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperesek indítványára igazságügyi orvosszakértőt és foglalkozás-orvostan szakértőt rendelt ki. Az igazságügyi orvosszakértő megállapította, hogy a felperesek jogelődjének baleseti eredetű rész-egészségkárosodása 30%-os mértékű volt, utóbb, a jogszabályi háttér változását követően a balesetből eredő egészségkárosodása 40%-ban, az egészségi állapota pedig 60%-ban volt meghatározható; az időközben a baleseti eredetű rész-egészségkárosodáshoz adódó további betegségeket figyelembe véve az össz-szervezeti egészségkárosodása 43%-osra volt tehető, amely mellett az érintettek „általában szoktak tudni munkát vállalni”. Az igazságügyi foglalkozás-orvostan szakértő a perbeli, 2015. november 1-től 2018. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan megállapította, hogy a felperesek jogelődje fizikai munkavégzésre alapvetően nem volt alkalmas; a megfelelő korlátozások figyelembevételével adminisztratív és szellemi munka végzésére, valamint egyszerű betanított munkák végzésére alkalmas lehetett, mozgásszervi problémái miatt azonban csak olyan munkakörben volt alkalmasnak minősíthető, amelyben a testhelyzetét (ülés/állás) saját igényei alapján tudta volna változtatni, és ahol nem kellett volna nagyobb terheket mozgatni, pakolni. A felperesek jogelődje mindezek miatt elsősorban adminisztratív jellegű, illetve könnyű fizikai komponensekkel vegyített munkakörben, részmunkaidőben dolgozhatott volna, mivel esetében a tartós ülés vagy állás kontraindikált volt; olyan jellegű munkákat tudott volna ellátni „részállásban”, mint raktáros, portaszolgálat, ügyfélszolgálat, oktatási, illetve futár tevékenység. A felperesek jogelődje tüdőbetegsége miatt por expozícióban, de párás, nyirkos munkakörben és egyéb vegyi anyag, vagy ólom expozícióval járó munkakörökben sem lett volna foglalkoztatható, és a fentebb megjelölt típusú munkákat is maximum napi 4 órában lett volna képes végezni; az igazságügyi foglalkozás-orvostan szakértő kiemelte, hogy a munkaköri alkalmasság kizárólag konkrét munkakör esetében állapítható meg.

[10] Az elsőfokú bíróság – figyelembe véve a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2019. – helyesen: 1/2018. – (VI. 25.) KMK véleményben (a továbbiakban: 1/2018. KMK vélemény), a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerűségének egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK véleményben (a továbbiakban: 3/2018. KMK vélemény), a munkaviszony munkáltató általi jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeinek egyes kérdéseiről szóló 3/2014. (III. 31.) KMK véleményben (a továbbiakban: 3/2014. KMK vélemény), valamint a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei egyes kérdéseiről szóló 6/2016. (XI. 28.) KMK véleményben (a továbbiakban: 6/2016. KMK vélemény) foglaltakat is – előre bocsátotta, hogy a „munkavállaló” kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban a bizonyítás a munkáltatót mint károkozót terheli, ezért a perben az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperesek jogelődjének konkrétan milyen lehetősége volt a munkavállalásra az egészségi állapotát, korlátozásokkal történő foglalkoztathatóságát figyelembe véve Debrecenben és környékén. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, hogy az alperes nem jelölt meg olyan konkrét munkalehetőséget, amelyre tekintettel értékelni lehetett volna, hogy a felperesek jogelődje tudta-e volna a munkaerejét hasznosítani a tőle elvárható mértékben.

[11] Az elsőfokú bíróság a fentieken túl megállapította azt is, hogy a felperesek jogelődjének kárenyhítési kötelezettsége nem keletkezett, a korábbi peres eljárásokban ugyanis ez a kérdés fel sem merült, ezért jóhiszeműen következtethetett arra, hogy nincs ilyen irányú kötelezettsége. A felperesek jogelődjének mint rehabilitációs ellátásban részesülő személynek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 6. § (3) bekezdése értelmében is kötelezettsége volt – egyebek mellett – aktívan munkahelyet keresni, azonban arra sem merült fel adat, hogy a felperesek jogelődje e kötelezettségét ne teljesítette volna.

[12] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy az alperes a kárenyhítési kötelezettség körében nem tudta a felperesek jogelődjének mulasztását igazolni. A kereset összegszerűsége tekintetében a peres felek között vita nem volt, ezért a bíróság a marasztalási összeg számszaki levezetésekor az alperes határozatának indokolásában szereplő adatokból indult ki, és az összegek meghatározása során az I-III. rendű felperesek között egyenlő arányú megosztást alkalmazott úgy, hogy a megítélt összegből 18,5% járulékot levonva – és a már korábban megfizetett 146.856 forint összeget beszámítva – határozta meg a keresetvesztési járadékra vonatkozó fizetési kötelezettséget.

[13] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy az alperes marasztalását az I-III. rendű felperesek vonatkozásában személyenként 610.297 forintra leszállította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A részleges peresztességhez igazodóan kötelezte az I-III. rendű felpereseket az első- és másodfokú perköltség megfizetésére, és az állam által előlegezett költség viselésére.

[14] A másodfokú bíróság abból indult ki, hogy a Hszt. 249. § (3) bekezdésében a járadék összegének módosításához meghatározott felételek közül a peresített időszakban a felperesek jogelődjének egészségi állapotában jelentős mértékű romlásra nem merült fel adat, a piaci ár- és értékviszonyok változásával pedig az alperes maga is számolt. A felek közötti jogvita tárgyát ennek alapján csak az képezte, hogy a felperesek jogelődjét a keresetvesztési járadék felemelése iránti igény kapcsán az állandósult munkaképesség-csökkenése ellenére terhelte-e kárenyhítési kötelezettség, e kötelezettségének eleget tett-e, amennyiben nem, annak elmulasztását az alperes kétséget kizáróan bizonyította-e. A kárenyhítés szabályainak követése körében a felek álláspontja mindössze abban különbözött, hogy a perbeli esetben e szabályok miként érvényesülnek.

[15] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a peres eljárás során a felperesek a keresetvesztést a vélelmezett illetmény és a ténylegesen felvett juttatások különbözetében látták, és mindvégig következetesen állították, hogy jogelődjüknek, állandósult rossz egészségi állapotára figyelemmel nem volt kárenyhítési kötelezettsége, illetve annak elmulasztását az alperes nem igazolta; ezzel szemben az alperes úgy tekintette, hogy a felperesek jogelődje a perbeli időszakban – a baleset bekövetkezte után több mint 20 évvel – a fennálló egészségi állapota mellett részmunkaidőben, könnyű fizikai vagy szellemi munkakörben foglalkoztatható lett volna, amelyre azonban kísérletet sem tett, ezáltal a kárenyhítési kötelezettségét elmulasztotta, ezért az igénye teljes egészében nem lehet megalapozott. Az alperes erre figyelemmel a felperesek jogelődje által ténylegesen kézhez vett juttatások összegét a garantált bérminimum havi elérhető összegének a felével – azaz a napi 8 órás foglalkoztatás helyett 4 órás részmunkaidős foglalkoztatást alapul véve – növelte, e tekintetben a felperesek követelését részben elismerte.

[16] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság megállapításait a kárenyhítési kötelezettség kapcsán ellentmondásosnak értékelte, mivel az ítélet [119] bekezdése a „munkavállalót” terhelő kárenyhítésről szól, míg [156] bekezdése a felperesek jogelődjének kárenyhítési kötelezettség alóli mentesülését tartalmazza. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási teherről való tájékoztatása megfelelő volt, az érdemi döntésében rögzített végső

következtetése a bizonyítási kötelezettség teljesítésének elmulasztása tekintetében mégis tévesnek bizonyult.

[17] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a munkáltatói kárfelelősséggel kapcsolatos szabályozás vonatkozásában a kárenyhítési kötelezettség tartalmát, kereteit az elsőfokú bíróság által is megjelölt 1/2018. és 3/2018. KMK vélemények jelölték ki. A hivatkozott további két KMK vélemény a kárenyhítés kérdéskörével a munkaviszony jogellenes megszüntetése kapcsán foglalkozik, így azok perbeli ügyben való alkalmazása nem indokolt. Az 1/2018. KMK vélemény III.5. pontja, valamint a 3/2018. KMK vélemény alapján a jogosultat terhelő kárenyhítési kötelezettség körében rámutatott arra, hogy a „munkavállaló” a kárenyhítési kötelezettségének szándékosan nem tesz eleget, amennyiben az egészségi állapotát, az egyéb körülményeket – például életkora, szakképzettsége, átlagos közlekedési feltételekkel megközelíthető munkahely megléte, stb. – figyelembe véve a munkaerejét nem, vagy nem a tőle elvárható mértékben hasznosítja. A jogosultat terhelő kárenyhítési kötelezettség akár alkalmi jellegű munkavállalással is teljesíthető.

[18] A felperesek jogelődjének személyes nyilatkozata hiányában a másodfokú bíróság is kiemelten értékelte az igazságügyi szakértők együttes szakvéleményét, amelyben a foglalkozás-orvostan szakértő határozott álláspontot fogalmazott meg a tekintetben, hogy a perbeli időszakban a felperesek jogelődjének foglalkoztatása – ami a legfeljebb 43%-os mértékű egészségkárosodásra tekintettel teljeskörűen nem volt kizárható –, a megjelölt munkakörökben, és munkaidőben megvalósulhatott volna. A másodfokú bíróság annak, hogy az alperes nem ajánlott fel, sőt meg sem jelölt a felperesek jogelődjének foglalkoztatását érintően konkrét munkaköröket, a bizonyítási kötelezettség körében nem tulajdonított jelentőséget, mivel konkrét munkakörök felajánlása a balesetet követő több mint két évtizedes időmúlásra tekintettel nem volt elvárható, azok általánosság szintjén való megjelölésére pedig a perben a szakvéleményekben feltüntetett munkakörök kapcsán sor került. A felperesek jogelődje a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre még csak alkalmi munkák vállalása „szintjén” sem tett kísérletet, munkavállalással kapcsolatos dokumentumot nem csatolt, ami a kárenyhítési kötelezettség elmulasztását már önmagában alátámasztotta. A kárenyhítési kötelezettség alól nem eredményez mentesülést, hogy a felperesek jogelődjének megítélése szerint a perbeli időszakban egészségi állapota a munkavállalás lehetőségét kizárta, figyelemmel arra, hogy e kérdés megválaszolása orvosszakértői és foglalkozás-egészségügyi kompetenciába tartozik. A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy Debrecen és környéke területén a foglalkozás-egészségügyi szakértő által megjelölt széles körben kizárt, hogy éveken át egyetlen álláshely lehetősége sem adódott volna, amennyiben a felperesek jogelődje aktívan keres munkát, beleértve az alkalmi munkavállalás lehetőségét is.

[19] A másodfokú bíróság szerint a kárenyhítési kötelezettség alóli mentesülésre történő hivatkozás alaptalanságát támasztja alá az Mmtv. 6. § (3) bekezdése is, amely rendelkezés kimondja, hogy a rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködési kötelezettség keretében aktívan munkahelyet keresni köteles. Ebből szintén az következik, hogy a „munkavállalót” terheli annak bizonyítása, hogy a munkaképességének megfelelő elhelyezkedést, a munkaereje hasznosítását a fennálló egészségi állapota ellenére is megkísérelte, ennek igazolása azonban a perbeli esetben nem történt meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[20] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, és mindkét esetben az alperes perköltségben történő marasztalását kérték a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdésében foglaltak alapján.

[21] A felperesek a felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* és *ad)* alpontjaira, továbbá *b)* pontjára hivatkozással kérték. A joggyakorlat egységének, illetve továbbfejlesztésének biztosítása érdekében azért tartották szükségesnek a felülvizsgálati kérelem befogadását, mert a támadott döntés eltér a precedens értékű döntésektől, illetve KMK véleményektől, a kárenyhítési kötelezettség terjedelmét relativizálja, továbbá a kártérítési szabályok logikájától, illetve a már közzétett eseti döntésektől eltérően állapítja meg a bizonyítási terhet; absztrakt, nem kellően kimunkált alperesi hivatkozásra figyelemmel állapít meg konkrét kárenyhítési lehetőséget (Mfv.10.426/2017/9.); végül a szakértői vélemény egy kiragadott mondatát értékelve mellőzi a helyzet komplex vizsgálatát (BH2021.5.143.). Alapvető eljárási jogaik sérelmét azzal valószínűsítették, hogy a másodfokú bíróság helytelen jogszabály alkalmazás során, a bizonyítási érdek és kötelezettség figyelmen kívül hagyásával iratellenes ítéletet hozott, ami érdemben befolyásolta az ügy kimenetelét; hátrányukra róta az alperes bizonyítási hiányosságát, ezáltal sérült a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. §-a és 346. § (5) bekezdése is. A Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja körében a befogadást a felperesek a fentebb megjelölt kúriai határozatoktól jogkérdésben való eltérés miatt látták indokoltnak.

[22] A felperesek jogszabálysértésként a Hszt. 241. § (1) bekezdését, 244. §-át, 248. § *c)* pontját, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:525. § (1) bekezdését jelölték meg, eljárási jogszabálysértésként pedig a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdése, 263. § (1) bekezdése és 346. § (5) bekezdése megsértésére hivatkoztak.

[23] A felperesek álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem megfelelően értékelte a beszerzett bizonyítékokat, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes eleget tett a bizonyítási kötelezettségének a jogelődjük kárenyhítési kötelezettségével összefüggésben. Az orvosszakértői és a foglalkozás-egészségügyi orvosi szakvélemény alapján jogelődjük csak elméletileg lett volna foglalkoztatható, a munkaerőpiacon nehezen biztosítható feltételek mellett. Az alperes nem jelölt meg olyan munkahelyet, amely konkrétan aláátmasztotta volna azt, hogy a felperesek jogelődjének reális esélye lett volna bármely munkahelyen elhelyezkedni, ezáltal az alperes nem teljesítette a bizonyítási kötelezettségét. A másodfokú bíróság iratellenesen, okszerűtlenül, a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg a reális munkavégzési képességet, amikor általános munkakörökre (portás, raktáros) hivatkozott, holott az alkalmasság a szakértő szerint is csak konkrét munkakör ismeretében lett volna eldönthető. A másodfokú bíróság ezen felül tévesen értékelte köztudomású tényként a debreceni foglalkoztatási viszonyokat.

[24] A felperesek hangsúlyozták, hogy a korábbi bírósági döntések szerint a jogelődjük munkaképessége, munkavégzésre való alkalmatlansága állandósult; a korábbi ítéletek alapján jogelődjük joggal volt abban a hiszemben, hogy a járadék folyósításához egyéb kötelezettség az ő részéről nem merül fel; emellett nem volt olyan egészségi állapotban sem, hogy tőle elvárható kárenyhítésként munkát végezzen. Attól, hogy valaki nem keresőképtelen, a speciális egészségügyi helyzetét, ami nehezíti a munkakeresést, ugyanúgy értékelni kell a kárenyhítés körében (Fővárosi Ítéletábra Mf.31.081/2023/5.); a kárenyhítés nem korlátlan, a

munkavállaló foglalkoztathatóságát komplexitásában kell vizsgálni. Ha a munkavégzés a munkavállaló körülményeire (életkor, mobilitás, terhelhetőség) figyelemmel csak aránytalan erőfeszítés mellett lenne lehetséges, úgy tőle ez a kárenyhítési kötelezettség körében sem várható el (BH2021.5.143.).

[25] Jelen esetben nemcsak a felperesek jogelődjétől nem volt elvárható az elhelyezkedés, hanem az alperes által sem került megjelölésre olyan munkakör, amelyet a felperesek jogelődje ténylegesen be tudott volna tölteni. A kárenyhítési kötelezettségre történő hivatkozás esetén a munkáltató kötelessége minden esetben a mulasztás bizonyítása. A munkáltatónak meg kell jelölnie azokat a konkrét elhelyezkedési lehetőségeket, amelyeket a munkavállaló elmulasztott; a statisztikai adatok bemutatása nem elegendő (Mfv.10.426/2017/9.). A jelen peres eljárás keretei között az alperes nem jelölt meg konkrét elhelyezkedési lehetőségeket, csupán statisztikai adatokat mutatott be. A megjelölt döntések tükrében a másodfokú bíróság iratellenesen és mindenféle konkrét bizonyíték nélkül állapította meg, hogy kizárt volt a jogelődjük részéről az, hogy ne találjon munkát.

[26] A közzétett határozatoktól jogkérdésben történő eltérés körében a felperesek a 6/2016. KMK vélemény 7. pontjától való eltérést hangsúlyozták, amely a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatban azt mondja ki, hogy a bizonyítás a munkáltatót, mint károkozót terheli; a munkáltatóra háruló bizonyítás sikertelensége a munkáltató terhére esik. A bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le, hivatalból köztudomású adatokat nem vehet figyelembe. Ezzel szemben jelen perben konkrét munkahelyek nem voltak megjelölve, és a másodfokú bíróság pusztán a nagyvárosi környezetre hivatkozva vont le következtetést a betölthető munkahelyek létre.

[27] A Kúria a BH2020.119. számú döntésében előírta, hogy a munkavállalót terhelő kárenyhítési kötelezettség megítélésekor értékelni kell az életkorát, egészségi állapotát, családi és lakóhelyi körülményeit. A kárenyhítési kötelezettség teljesítését pedig az eset összes körülményének mérlegelésével lehet megítélni az objektív kárfelelősséggel tartozó, de annak megtérítése alól mentesülni kívánó munkáltató által bizonyított tények alapulvételével. Ezzel szemben a jogerős ítélet nem a munkáltató által bizonyított tényekre, hanem a felperesek jogelődjének passzivitására alapozta a döntést, és a bizonyítatlanság következményeit nem a bizonyításra kötelezett félre terhelte. Önmagában a kárenyhítési körben tanúsított passzivitás vagy a felperesek által benyújtott bizonyítékok hiánya nem tekinthető a kártérítési kötelezettség megszégését igazoló ténynek, a mulasztás vélelmezése nem helyettesítheti az alperesi bizonyítást a ténylegesen elmaradt jövedelem és a reális elhelyezkedési esélyek vonatkozásában.

[28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[29] Az alperes az ügyben az 1/2018. KMK vélemény III/5. pontját és a 3/2018. KMK vélemény 14. pontját tartotta relevánsnak, amelyek egyértelműen kimondták, hogy a munkavállaló szándékosan nem tesz eleget a kárenyhítési kötelezettségének, ha az egészségi állapotát és az egyéb körülményeket figyelembe véve munkaerejét nem, vagy nem a tőle elvárható mértékben hasznosítja. Azt nem vitatta, hogy a kárenyhítési kötelezettség vonatkozásában a bizonyítás az alperest terhelte, azonban álláspontja szerint eleget tett a bizonyítási kötelezettségének: egyrészt a Hajdú-Bihar megyei munkaerőpiaci helyzetről szóló, a megyei kormányhivatal által összeállított tájékoztató csatolásával alátámasztotta, hogy lett volna számos olyan „állásajánlat”, amelyre a felperesek jogelődje a munkaképesség-csökkenése ellenére is jelentkezhett volna. A kárenyhítési kötelezettség elmulasztását igazolják másrészt a perben készült igazságügyi szakvélemények is, amelyek nemcsak elméleti lehetőségeket, hanem az adott körülmények ismeretében megfogalmazott konkrét, a felperesek jogelődjétől elvárható magatartással kapcsolatos megállapításokat tartalmaznak.

[30] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben megjelölt bírói gyakorlatot áttekintve arra hívta fel a figyelmet, hogy az Mfv.10.426/2017/9., valamint a Fővárosi Ítéltábla Mf.31.081/2023/5. számú ítélete jogellenes munkáltatói jogviszony megszüntetésekről szól, és a 6/2016. KMK véleményre hivatkozik, amely önálló értelmezést tartalmaz a kárenyhítési kötelezettség tekintetében. Ezzel szemben a másodfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy az 1/2018. KMK vélemény, valamint a 3/2018. KMK vélemény alkalmazható a munkáltatói kárfelelősség és a munkavállaló kárenyhítési kötelezettség tartalmát, kereteit tekintve. A Kúria a BH2021.5.143. számú döntésében (Mfv.10.115/2020/7.) is e két KMK véleményre utalt a kárenyhítési kötelezettség teljesítésének értelmezése tekintetében, e határozat azonban teljesen más tényálláson alapul, ezért a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.60.002/2021/7. számú határozatában megkövetelt ügyszakosság hiányában, precedensként nem vehető figyelembe. A 6/2016. KMK vélemény nem precedensképes egyedi határozat, ezen felül az a jogellenes munkaviszony megszüntetés körében került kidolgozásra, a jelen jogvitában figyelmen kívül kell hagyni; a BH2020.119. számú határozat (Mfv.10.036/2019/7.) szintén a 3/2014-es, valamint a 6/2016 KMK véleményekre hivatkozik, ezért ezt az egyedi határozatot sem lehet figyelembe venni.

[31] A jelen perben nem volt életszerű és az adott helyzetben nem volt elvárható, hogy az alperes egy több évtizeddel korábbi időszakra nézve jelöljön meg konkrét, azóta már nyilván nem üres álláshelyeket, amelyeket a felperesek jogelődje betölthetett volna. Ennek kapcsán a másodfokú bíróság helyesen értékelte, hogy az alperes a munkaerőpiaci helyzetről összeállított tájékoztató csatolásával a lehetőségekhez képest eleget tett a bizonyítási kötelezettségének. Az alperes végül utalt arra is, hogy a megváltozott munkaképességű személyek alkalmazása adókedvezménnyel jár, így nem fogadható el a felperesek azon hivatkozása, hogy jogelődjüket egyetlen munkáltató sem fogadta volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

[32] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – megalapozott.

[33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet – a felperesek által felhozott egyes indokok és érvek mentén – a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja, valamint *b)* pontja alapján befogadta, tekintettel arra, hogy a befogadás körében előadottak alapján a rendvédelmi szerv kártérítési felelősségének fennállása esetén a hivatásos állomány tagjának kárenyhítési kötelezettségével kapcsolatos bizonyítási kötelezettség értékelésének, valamint a jogerős ítéletnek a Kúria közzétett határozataitól való eltérése vizsgálatát indokoltnak találta.

[34] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

[35] A Kúria a felülvizsgálat alapjául szolgáló – felek által nem vitatott – tényállás elemei közül kiemeli, hogy a felperesek jogelődje még 1991-ben szenvedett szolgálatteljesítés közben balesetet, amely miatt az alperes objektív kártérítési felelősségét a Debreceni Munkaügyi Bíróság 2.M.296/1995/40. számú ítéletében megállapította, és a felperesek jogelődjének – egyebek mellett – keresetveszteségi járadékot ítél meg. A felperesek jogelődje több alkalommal, utoljára a jelen eljárásban kezdeményezte a járadék felemelését.

[36] A már megállapított keresetveszteségi járadék módosítására részben a Hszt. 249. § (3) bekezdése, részben a Hszt. 252. § (2) bekezdése alapján van lehetőség. A Hszt. 249. § (3) bekezdése szerint, ha a kártérítés megállapítása után változás következett be a hivatásos állomány tagjának lényeges körülményeiben, mind a károsult, mind a rendvédelmi szerv,

valamint – a felelősségbiztosítás alapján nyújtott kártérítés esetén – a biztosító a megállapított kártérítés módosítását kérheti. A Hszt. 252. § (2) bekezdése értelmében a rendvédelmi szerv a károsultat értesíti, ha a kártérítés mértékének módosítására alapul szolgáló illetményemelést hajtott végre. A rendvédelmi szerv hivatalból módosítja a járadék összegét.

[37] Az alperes a Hszt. 252. § (2) bekezdése felhívásával, az elsőfokú bíróság mindkét rendelkezés, a másodfokú bíróság a Hszt. 249. § (3) bekezdése alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a felperesek jogelődjét a feltételezett illetményének változása (növekedése) okán – a társadalombiztosítási ellátásként kapott baleseti járadék és rehabilitációs ellátás összegét is figyelembe véve – az elévülési időn belül keresetvesztéségi járadékkülönbözet illette meg, és a perben utóbb ennek összege sem volt vitatott. A jogvita tárgyát a felperesek jogelődjének kárenyhítési kötelezettségével, az azzal kapcsolatos bizonyítás kérdéskörével összefüggésben az képezte, hogy a Hszt. 248. § c) pontja alapján van-e helye a járadékkülönbözet csökkentésének.

[38] A Hszt. a károsult részéről elvárt kárenyhítési kötelezettségről a kárfelelősség körében kifejezetten nem rendelkezik, a Hszt. 248. § c) pontja azonban kimondja, hogy a kártérítés kiszámításánál a kár összegéből le kell vonni azt a pénzösszeget, amelyet a hivatásos állomány tagja munkaereje hasznosításával megkeresett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna. E szabályból következően a hivatásos állomány tagja köteles a bekövetkezett kárt csökkenteni, amelynek alapján a felperesek keresetvesztéségi járadékban részesülő jogelődjétől is elvárható volt ennek teljesítése. Az, hogy a felperesek jogelődje „az adott helyzetben elvárhatóan” milyen összeget kereshetett volna meg, attól függött, hogy össz-szervezeti egészségkárosodását tekintve volt-e olyan állapotban, hogy munkát végezhesen, és az adott egészségkárosodások mellett volt-e lehetősége elhelyezkedni, őt az egészségkárosodásából eredő foglalkoztatási korlátozások mellett is alkalmazta volna valamely munkáltató, és ilyen korlátozó tényezők mellett is tudott volna munkát végezni. A Hszt. 248. § c) pontjában megfogalmazott elvárhatóság ugyanis – mindamellett, hogy általános „zsinórmértékként” szabja meg a megmaradt munkaerő hasznosításának kötelezettségét – nem vonatkoztatható el az adott károsult szubjektív körülményeitől, úgymint a károsult egészségi állapota, betegségei, életkora, képzettsége/végzettsége, munkatapasztalata, közlekedési mobilitása, stb.

[39] Erre tekintettel csak az eset összes körülményének vizsgálata alapján lehetett eldönteni, hogy a Hszt. 248. § c) pontja alapján lehetőség volt-e a felperesek jogelődjét megillető – a kötelező illetményemelések folytán hivatalból növelendő – keresetvesztéségi járadék összegének csökkentésére; ennek érdekében a perben bizonyítást kellett lefolytatni. A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. Ezen eljárási szabály alapján az alperesnek azt kellett bizonyítania a perben, hogy a Hszt. 252. § (2) bekezdése szerint emelendő járadékkülönbözet a felpereseket azért nem illette meg, mert a Hszt. 248. § c) pontja alapján a jogelődjük a munkaereje hasznosításával az adott helyzetben ennél többet kereshetett volna. A bizonyítási érdek tehát az alperesé volt, és a bizonyítás bármely elemének eredménytelenségét az ő terhén kellett értékelni.

[40] A fenti bizonyítás nem alapulhatott feltételezéseken, ennek keretében az alperesnek igazolnia kellett, hogy a felperesek jogelődje az évtizedekkel korábban, szolgálatteljesítés közben szerzett maradandó sérülései ellenére utóbb munkavégzésre képes állapotba került, és valamennyi személyes körülményét – így egészségi állapotát, meglévő betegségeit, életkorát, képzettségét, közlekedési mobilitását –, valamint az aktuális munkaerő-piaci helyzetet is figyelembe véve konkrét munkahelyen, munkakörben és bérezése ellenében reális lehetősége

volt munkát végezni. Mindezek alapján – tekintettel arra is, hogy a járadék összegének módosítása az alperes hivatalbóli kötelessége volt – elsődlegesen nem azt kellett vizsgálni a perben, hogy a felperesek jogelődje a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e a perbeli időszakban, hanem azt, hogy az alperes jogszerűen járt-e el akkor, amikor határozatában a felperesek jogelődjének járó keresetveszteségi járadék összegéből levonta az általa vélelmezetten megkereshető garantált bérminimumot. Erre tekintettel az a körülmény, hogy a felperesek jogelődje aktívan nem keresett munkát, a fenti bizonyítás lefolytatása előtt nem volt értékelhető, önmagában nem eredményezhette az alperes mentesülését a járadékkülönbözet megfizetése alól.

[41] Az első bizonyítandó kérdést – vagyis, hogy a felperesek jogelődje munkavégzésre képes volt-e a perbeli időszakban – a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő és foglalkozás-orvostan szakértő csak a rendelkezésre álló iratok alapján tudta vizsgálni, mivel a felperesek jogelődje időközben elhunyt. Az orvosszakértő egy 1995 decemberében végzett igazságügyi orvosszakértői vizsgálatot kiindulópontnak tekintve úgy foglalt állást, hogy a felperesek jogelődjének állapota már ekkor kialakult volt, abban javulás nem volt várható, romlás nem volt kizárható (67. sz. szakvélemény 23. old. 2. pont). A szakértő az utóljára megállapított 43%-os össz-szervezeti egészségkárosodás alapján azt nyilatkozta, hogy ilyen mértékű egészségkárosodás esetén az érintettek „el szoktak helyezkedni, szoktak dolgozni, munkát vállalni” (100. sz. jkv. 7. old.). Az igazságügyi foglalkozás-orvostan szakértő a felperesek általános iskolai végzettséggel rendelkező jogelődje vonatkozásában megállapította, hogy fizikai munkavégzésre nem volt alkalmas, azonban adminisztratív és szellemi munka végzésére, valamint egyszerű betanított munkák végzésére „alkalmas lehetett” a megfelelő korlátozásokkal, azaz úgy, hogy a testhelyzetét (ülés/állás) saját igényei alapján tudja változtatni, ne kelljen nagyobb terheket mozgatnia, pakolnia, ne legyen por-, ólom- és egyéb vegyi anyag expozíciónak kitéve, és munkáját maximum napi 4 órában végezhesse. A foglalkozás-orvostan szakértő felsorolt ugyan néhány munkakört (raktáros, portaszolgálat, ügyfélszolgálat, oktatási, illetve futár), amelyeket a felperesek jogelődje „képes lehetett ellátni”, végső következtetése azonban az volt, hogy a munkaköri alkalmasság kizárólag az aktuális egészségi állapot függvényében állapítható meg a konkrét munkakörre (65. sz. szakvélemény 16. old.).

[42] A második kérdés – azaz, hogy a felperesek jogelődjének az egészségi állapotából eredő foglalkoztatási korlátozások mellett is reális lehetősége volt az elhelyezkedésre – bizonyítására az alperes mindössze a megye munkaerő-piaci helyzetéről készült statisztikai jelentéseket csatolta, ezekből azonban nem lehetett arra következtetni, hogy a felperesek jogelődjének foglalkoztatása ténylegesen megvalósulhatott volna. A másodfokú bíróság szerint az alperes részéről „konkrét munkakörök felajánlása a balesetet követő több mint két évtizedes időmúlásra tekintettel” nem volt elvárható, ez az érvelés azonban téves, mivel figyelmen kívül hagyja, hogy a súlyos sérülésből, az azt követően kialakult, maradandó egészségkárosodást eredményező állapotból következően és a munkáltató objektív kárfelelősségéből eredően az alperesnek a keresetveszteségi járadék tartós folyósításával kellett számolnia. Ezen hosszú időszak alatt az alperesnek kötelezettsége volt arra, hogy illetményemelés esetén hivatalból módosítsa a járadék összegét, és lehetősége arra, hogy a felperesek jogelődjével kapcsolatot tartson, a jövedelméről, jövedelmi viszonyairól évente tájékozódjon és igazolást kérjen [Hszt. 252. § (1)-(2) bekezdés], amennyiben pedig azt tapasztalja, hogy a felperesek jogelődjének lényeges körülményeiben változás következett be – azaz foglalkoztatható és tényleges lehetőség is adódik az elhelyezkedésére –, maga is kezdeményezze a megállapított járadék módosítását [Hszt. 249. § (3) bekezdés]. Ebben a helyzetben munkakör-felajánlási kötelezettsége az alperesnek valóban nem volt, azonban nem érthette váratlanul a keresetveszteségi járadék felemelésére vonatkozó kérelem. Az alperes

ezért levonást csak akkor kezdeményezhetett volna, ha a felperesek jogelődjének kárenyhítési kötelezettsége körében releváns fenti körülményeket bizonyítani tudja.

[43] Helytelen a másodfokú bíróság azon következtetése is, hogy Debrecenben és környékén a szakértő által megjelölt „széles körben kizárt, hogy éveken át egyetlen álláslehetőség sem adódott volna a felperesek jogelődjé számára, amennyiben aktívan munkát keres, beleértve az alkalmi munkavállalás lehetőségét is”. Ez a megállapítás túl általános, nem tekinthető konkrét bizonyítékokon alapuló ténymegállapításnak, ennél fogva szintén ellentmond a bizonyítási érdekből fakadó, az alperesre háruló bizonyítási teher jogszerű értékelésének.

[44] Az Mmtv. a megváltozott munkaképességű személyek rehabilitációjára, foglalkoztatásuk elősegítésére és az egészségi állapotuk tartós romlása miatt kieső jövedelmük állam általi pótlására vonatkozó szabályozást tartalmaz. A másodfokú bíróság által felhívott Mmtv. 6. § (3) bekezdésében a rehabilitációs ellátás folyósítási feltételeként előírt együttműködési, aktív munkahely keresési kötelezettséget tartalmazó előírás a Hszt. által szabályozott keresetvesztési járadék megállapítása során nem alkalmazható, abból – a másodfokú bíróság jogértelmezésével ellentétben – nem lehet a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására következtetni. A Kúria itt utal ismételt arra, hogy jelen esetben nem a felpereseknek, hanem az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a jogelődjük eleget tett a Hszt.-ben rögzített kárenyhítési kötelezettségének.

[45] Mindezek alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegeléséből arra lehet következtetni, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felperesek jogelődjé a megmaradt munkaerejét hasznosítani tudta volna. Ez a bizonyítatlanság pedig a Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási érdekre figyelemmel az alperes terhére értékelendő. A bizonyítási eljárás során a felperesek jogelődjé álláskeresési passzivitásának abban az esetben lett volna jelentősége, ha az alperes sikerrel bizonyítja, hogy a Hszt. 248. § c) pontja szerint felperesek jogelődjé a tőle elvárható munkaerő-hasznosítási kötelezettségének nem tett eleget.

[46] A felperesek helytállóan hivatkoztak a Pp. 265. § (1) bekezdésének megsértésére, arra, hogy lényeges, a jogvita érdemére kiható eljárási szabályt sértett a másodfokú bíróság, amikor a bizonyítási érdekekkel szemben a bizonyítatlanság következményét nem a Hszt. 241. § (1) bekezdése alapján objektív kárfelelősséggel tartozó alperes, hanem a felperesek terhén értékelte. A másodfokú bíróság a bizonyítási teher téves alkalmazásával a bizonyítékok okszerűtlen felülmérlegelését végezte el, ennek alapján helytelen jogértelmezés eredményeként változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét akként, hogy a felpereseknek járó kártérítési összegből (keresetvesztési járadékból) a Hszt. 248. § c) pontjának bizonyítatlansága hiányában is levonásba helyezte – a 4 órás foglalkoztathatóságot elfogadva – a garantált bérminimumok havi összegének felét.

[47] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kúriai határozatok közül az Mfv.10.426/2017/9. számú ítélet a jelen per tényállásával nem mutatott azonosságot, mivel abban a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 60. § (2) bekezdésében jogellenes jogviszony megszüntetés esetére előírt szabályok alkalmazásával kellett dönten, amelyek a kárenyhítési kötelezettség teljesítését a Hszt. jelen perben alkalmazandó 248. § c) pontjától eltérően határozzák meg. Az Mfv.X.10.115/2020/7. (BH2021.5.43.) számú kúriai ítélet a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 167. § (2) bekezdésén alapul, amely kifejezett rendelkezést tartalmaz arra, hogy nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása okozott, vagy amely abból származott, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. Amint a Kúria fentebb már utalt rá, a Hszt. ilyen kifejezett szabályt a munkáltatói kárfelelősség körében nem tartalmaz; ezen túl a munkajogi szabályozás a munkáltató kártérítési felelőssége tekintetében alkalmazni rendeli – egyebekben – a Ptk. 6:518-534. § szabályait (Mt. 177. §) is,

amelyre a Hszt. nem ad lehetőséget. Ugyanakkor az Mt. 172. § (1) bekezdés *b)* pontja tartalmazza a Hszt. 248. § *c)* pontjához hasonló azon rendelkezést, amely szerint a kártérítés összegének számításánál le kell vonni, amit a jogosult megkeresett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, az Mt. 172. § *b)* pontját azonban a hivatkozott határozat nem alkalmazta. Az Mfv.X.10.115/2020/7. számú határozat a keresetveszteségi járadékkal összefüggésben értékelte ugyan a munkavállaló által megkereshető összeg levonását, ezt azonban a Ptk. 6:528. §-ára alapítva tette, amely a munkavállaló felróhatóságát is vizsgálni rendeli, ennél fogva a Hszt. rendelkezésein alapuló jelen eljárásban nem alkalmazható.

[48] Az Mfv.10.136/2019/7. (BH2020.119.) számú határozatában a Kúria a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségét a jogellenes jogviszony-megszüntetés következményeként vizsgálta, megállapításait azonban kizárólag az Mt. 167. § (2) bekezdésére alapította, a Ptk. szabályait nem alkalmazta. Figyelemmel arra, hogy e határozatnak azon része, amely a károsult (jogosult) által az adott helyzetben elvárhatóan megkeresett összeg tekintetében a károsulttól (jogosulttól) elvárt magatartást taglalja, a Hszt. 248. § *c)* pontjával párhuzamba vonható, ezért az e határozattól való eltérés ebben a szűk körben vizsgálható volt. E határozat elvi tartalma értelmében a munkavállalót terhelő kárenyhítési kötelezettség megítélésekor értékelni kell az életkorát, egészségi állapotát, családi és lakóhelyi körülményeit. A kárenyhítési kötelezettség teljesítését az eset összes körülményei mérlegelésével lehet megítélni az objektív kárfelelősséggel tartozó, de annak megtérítése alól mentesülni kívánó munkáltató által bizonyított tények alapul vételével. A jogerős ítélet e kúriai határozattól is eltért, mivel az ügy speciális jellemzőit nem vizsgálta, nem vette figyelembe azt, hogy a felperesek jogelődjének – az ügy előzményeit, az alperes által évtizedeken át tanúsított magatartás hatását, az alperes Hszt.-ben biztosított jogosultságait, kötelezettségeit tekintve – milyen lehetőségei voltak az elhelyezkedésre.

[49] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben felhozott, a KMK véleményektől való eltérésekkel kapcsolatos kifogások körében mindenekelőtt rámutat arra, hogy a Kúria kollégiuma által meghozott vélemények nem tekinthetők a Kúria közzétett határozatának, így az attól való eltérés miatt a felülvizsgálati kérelem befogadása nem kérhető, a jogegység nem vizsgálható. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria kollégiuma az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében figyelemmel kíséri a bíróságok gyakorlatát, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben, ez azonban nem teszi az elvi tartalmakat hordozó kollégiumi véleményt sem jogszabállyá, sem a Kúria közzétett határozatává, az attól való eltérésre a Kp. 115. § (1) bekezdése alapján kérelem nem alapítható. Ugyancsak nem lehet precedens értékű az ítélőtábla jogerős határozata sem, ezért a Kúria nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Mf.2.31.081/2023/05. számú döntéstől való eltérést sem.

[50] A hivatkozott KMK véleményeknek a Hszt. alapján járó keresetveszteségi járadék felemelése, illetve az azzal összefüggő kárenyhítési kötelezettség körében történő alkalmazhatósága kapcsán a Kúria csupán utal arra az eltérésre, hogy az Mt. szabályozása szerint a kár megtérítésére egyebekben a Ptk. 6:518-534. §-a szabályait kell alkalmazni [Mt. 177. §], másrészt az Mt. szabályozása alapján – a Hszt. 252. § (2) bekezdésével ellentétben – az objektív kárfelelősséggel tartozó munkáltatót nem terheli a kártérítés mértékének módosítására alapul szolgáló munkabéremelés esetén a járadék összegének hivatalból történő módosításának kötelezettsége.

[51] A Kúria itt mutat rá arra, hogy az elsőfokú bíróság is a KMK véleményekből kiindulva állapította meg, hogy a bizonyítás az alperest terhelte a tekintetben, hogy a felperesek jogelődje a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. Arra való tekintettel azonban, hogy a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdése alapján ugyanerre a következtetésre lehet jutni, az elsőfokú bíróság a bizonyítási érdeket a

jelen perben helyesen határozta meg, és a bizonyítatlanságot helytállóan értékelte az alperes terhére. Az elsőfokú bíróság az ítélet [156] bekezdésben nem azt mondta ki, hogy a felperesek jogelődjének nem volt kárenyhítési kötelezettsége, mindössze – az eset összes körülményét egybevetve – az elvárható magatartásával összefüggésben értékelte azt, hogy korábban az alperes nem kérte számon az elhelyezkedés hiányát, ezért ezzel összefüggésben a felperesek jogelődjének „jóhiszeműsége” megállapítható. Mindez nem állt ellentétben az elsőfokú ítélet [119] bekezdésével, amely nem a jelen ügyre vonatkozó megállapítást, hanem a BH2020.119. számú döntés elvi tartalmát rögzítette. Ezen felül az elsőfokú ítéletben is alaptalanul szerepel az Mmtv. 6. § (3) bekezdésére vonatkozó utalás, mivel e rendelkezésből – amint azt a Kúria fentebb már kifejtette – nem vonható le következtetés a kárenyhítési kötelezettség teljesítésére.

[52] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítéletet – arra tekintettel, hogy az az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, és a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér – a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét pedig, tekintettel arra, hogy az jogalapját tekintve helytálló volt, összecszerúságában pedig nem volt vitatott – az indokolás fenti módosításával – helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

[53] *I. Ha a munkáltató a keresetveszteségi járadék felemelése során a járadékot a Hszt. 248. § c) pontja alapján csökkenti azzal a pénzüsszeggel, amelyet álláspontja szerint a károsult az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, a perben a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy a károsult a munkaerejét hasznosítani tudta volna a keresettel érintett időszakban, és azt is, hogy a foglalkoztatására vonatkozó korlátozó tényezők mellett is reális lehetősége volt elhelyezkedni. A bizonyítás eredménytelenségét a munkáltató terhére kell értékelni.*

II. A Hszt. 248. § c) pontjában megfogalmazott elvárhatóság nem vonatkoztatható el a károsult szubjektív körülményeitől, úgymint a károsult egészségi állapota, betegségei, életkora, képzettsége/végzettsége, munkatapasztalata, közlekedési mobilitása, stb.

III. Az Mmtv. 6. § (3) bekezdésében a rehabilitációs ellátás folyósítási feltételeként előírt együttműködési, aktív munkahely keresési kötelezettséget tartalmazó előírás a Hszt. által szabályozott keresetveszteségi járadék megállapítása során nem alkalmazható.

Záró rész

[54] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperes a Kp. 35. §-ában foglaltak alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni a felperesek felülvizsgálati eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét. A Kúria a felperesek által csatolt megbízási szerződésben megjelölt összeget a bírósági eljárásban az IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján, a felpereseknek fejenként elosztva határozta meg, az az általános forgalmi adót már tartalmazza (500.000 forint+áfa).

[55] A felülvizsgálati eljárás feljegyzett illetéke a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam terhén marad, tekintettel arra, hogy az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében teljes személyes illetékmentességben részesül. Az állam terhén maradó illeték összegét a Kúria az Itv. 39. § (2) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[56] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése és 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 77. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[57] A felülvizsgálati eljárásban meghozott döntés elleni további jogorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2026. április 29.

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s. k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Farkas Katalin bíró helyett, Dr. Kovács András s. k. bíró, Dr. Varga Eszter s. k. bíró